

الفهرس

الصفحة	العنوان
١	پیشگفتار
٥	الدرس الأول: سُورَةُ يُوسُفَ
١٩	الدرس الثانی: مِنْ «سیرةِ رَسولِ الله» (ص)
٣٠	الدرس الثالث: قِصصٌ مِنْ صدرِ الإسلامِ
٤٠	الدرس الرابع: قِصَّةُ أَيُّوبَ (ع)
٥٠	الدرس الخامس: مِنْ حِكاياَتِ الصَّوْفِيَّةِ
٦١	الدرس السادس: عُقْلَاءُ المَجَانينِ
٧٠	الدرس السابع: أَخْبَارُ المَجْنونِ
٧٩	الدرس الثامن: كَلِيلةٌ وَ دَمْنَةٌ (١)
٩٢	الدرس التاسع: كَلِيلةٌ وَ دَمْنَةٌ (٢)
١٠٣	الدرس العاشر: مِنْ حِكاياَتِ السَّنْدِبادِ البَحْرِيِّ
١١١	الدرس الحادى عشر: قِصصُ الأذْكِياءِ وَ المَغْفَلينِ
١١٩	الدرس الثانى عشر: قِصصُ الأمثالِ
١٢٦	الدرس الثالث عشر: فى المَرْوَةِ وَ الكَرَمِ
١٣٤	الدرس الرابع عشر: أَخْبَارُ الطُّفَيْلِيِّينَ
١٤٢	الدرس الخامس عشر: أَخْبَارُ الطَّرَافِ
١٤٩	كتابنامہ

تقدیم به:

استاد فرزانه

آموزگار علم و ادب

دکتر عباس ماهیار

پیشگفتار

این کتاب، مجموعه‌ای است از قصه‌ها، داستانها و روایت‌های عربی که از متون قدیم فراهم آمده است. در انتخاب و شرح متون، نکاتی مورد نظر بوده است که به آنها اشاره می‌کنیم:

۱. کوشش شده است داستانهای متفاوتی از زمینه‌های موضوعی مختلف انتخاب شود. از این رو، کتاب شامل قصص قرآنی، داستانهایی از صدر اسلام، قصص انبیاء، حکایت‌های صوفیه، عقلای مجانین، برخی داستانهایی که خاستگاه عربی دارند (مانند لیلی و مجنون)، برخی داستانها که از فارسی به عربی راه یافته (مانند کلیله و دمنه و نیز بخشهایی از هزار و یک شب)، حکایت‌های ظریفان، زیرکان، طفیلیان، داستان مثل‌های عربی و نیز برخی حکایت‌هایی است که آداب و اخلاق این قوم را نمایش می‌دهد (مانند داستانهای مربوط به اهتمام عرب به کرم و وفا).

۲. داستان یوسف (ع) به تعبیر قرآنی، احسن القصص است. از این رو، سوره مبارکه یوسف، نخستین درس این کتاب است. بر دانشجویان و دارندگان کتاب است که حرمت این سوره مبارکه و آیات شریفه قرآن را که در برخی از متون کتاب درج شده است، پاس دارند.

۳. تلاش شده است متون با کمترین تغییر یا حذف آورده شوند. با این حال، سلسله‌ی روایان برخی متون و نیز بخش‌های غیرروایی متنهاى اصلی را حذف کرده‌ایم؛ در جاهایی که نام سلسله‌ی روایان داستان نیامده، به‌ناچار صیغه فعل در آغاز داستانها تغییر کرده است.

۴. بخش‌بندی کتاب موضوعی است و داستانهایی که زمینه‌ی موضوعی مشابه یا مرتبط دارند، ذیل یک درس گنجانده شده‌اند. انتخاب عنوان «درس» برای هر بخش

کتاب، تنها از آن روست که گزیده حاضر، کتابی درسی است. تعداد این دروس کمتر از تعداد جلسات رسمی یک نیم‌سال تحصیلی است و این دو دلیل دارد: نخست اینکه تدریس برخی دروس این کتاب مانند درس اول بیش از یک جلسه طول خواهد کشید، و دیگر اینکه بیشتر استادان به ذوق و سلیقه خویش، تدریس متونی غیر از متون کتاب درسی را نیز به صلاح برنامه درسی کلاس می‌دانند. بدین ترتیب، جایی نیز برای این گونه متون باز خواهد شد.

۵. بیشتر متون برگزیده، پیش‌تر در کلاس تدریس شده است. به بیان دیگر، این کتاب حاصل تدریس این متون است و در فراهم آوردن آن از تجربه‌های تدریس بهره گرفته شده است.

۶. در شرح متن، به برخی نکات دستوری اشاره‌ای رفته است. این نکات، شامل مواردی است که دانشجویان در کتب عربی دبیرستان آن را نخوانده‌اند. ضرورت آوردن این نکات از آنجاست که در برنامه درسی رشته ادبیات داستانی، قواعد عربی جایی ندارد. با این همه، این نکات منحصر به مواردی است که برای فهم دقیق متن ضروری بوده است.

۷. تلاش شده است شرحی روشمند از متون عرضه شود. هر واحدی از متن (کلمه، عبارت فعلی، جمله) که مبهم می‌نموده، شرح داده شده است. گاه ابهام یک متن، تنها با معنی یک کلمه روشن می‌شود در این حالت، تنها معنی همان کلمه نوشته شده است. گاه لازم است یک عبارت فعلی با حروف و کلمات هم‌نشین، معنی شود تا ابهام متن برطرف گردد و گاه نیاز بوده عبارت کامل، واحد شرح قرار گیرد. در فعلهای ثلاثی مجرد، حرکت عین‌الفعل مضارع نوشته شده است. جز در موارد استثنایی، ماضی مفرد مذکر غایب افعال معنی شده و یافتن ارتباط میان این صیغه و آنچه در متن است به دانشجو واگذار شده است.

۸. برای هر درس، تمرینهایی در نظر گرفته شده است. کارکرد آموزشی تمرینها، معطوف به یادآوری قواعد عربی و جلب توجه دانشجویان به چگونگی کاربرد آنها در متن است.

۹. این کتاب، برای درس قرائت متون عربی ۱، رشته ادبیات داستانی در مقطع

کارشناسی به ارزش دو واحد فراهم آمده است و به دلیل شباهت سرفصل، می‌تواند برای تدریس متون عربی ۲، رشته زبان و ادبیات فارسی به ارزش دو واحد مورد استفاده قرار گیرد.

در پایان، از مسئولان ارجمند سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) که در شکل‌گیری این کتاب سهم عمده‌ای داشته‌اند و اینک آن را به دانشجویان و علاقه‌مندان عرضه می‌دارند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم.

ناصرقلی سارلی